

Az ipar és a művészek

Fotó: Szilikátipari és Művészeti Kerámiagyártó Kft.

**Kerámiaszárvas
kiégetése a Szilikát-
ipari és Művészeti
Kerámiagyártó Kft.-ben,
Hódmezővásárhelyen,
2002-ben / Firing of
a ceramic stag at the
Silicate Industry and
Art Ceramics Producing
Co., Hódmezővásárhely,
in 2002**

► Kicsit mindig feszélyezve érzem magam, amikor a nagy gyárak – a Villeroy and Boch, az Imerys, a Guy Degrenne – mellett kell a mi kis, alig több mint tízfős kerámiaüzemünket, a Szilikátipari és Művészeti Kerámiagyártó Kft.-t bemutatni. De mivel a Vásárhelyi Kerámia Szimpózium és a Hódmezővásárhelyen működő kerámia- és porcelángyárak együttműködését témájaként választó konferencia elsősorban nem a kerámiaipar és -technológia jelenével és jövőjével hivatott foglalkozni, hanem sokkal inkább a művészekhez és művészetekhez való viszonyával, ezért úgy érzem, mégis helyünk van közöttük. Ezt támasztja alá az immár huszadik alkalommal megrendezett szimpóziumon tapasztalható tendencia, hogy a részt vevő művészek egyre inkább a nyugodt, családias légkört – és így e kis céget – részesítik előnyben a nagy gyárak adta lehetőségekkel szemben. És még ha technológiában és kapacitásban elmaradunk is az imént említett nagytól, kerámiaüzemünk hetvenéves múltja mindenképpen tiszteletet parancsol – jelenleg is üzemelő telephelyünkön, közvetlenül a második világháború utáni években indult a műszaki kerámiák gyártása.

Az elmúlt évszázadok, vagy inkább évezredek során Hódmezővásárhelyen és környékén – a Tisza menti magas vas-oxid-tartalmú agyagbázison – jelentős kézművesipar alakult ki, a fazekasság. Erre a hagyományos kerámia kultúrára alapozva létesült 1912-ben a Művészek Majolika- és Agyagipari Telepe és a negyvenes évek végén a Szilikátkémiai Ktsz is. A szövetkezet elsődleges piaci háttérét a szegedi egyetem megbízásából végzett különféle kísérletek és kis sorozatú gyártások adták. E kihívás hatására rövid idő alatt többféle gyártási technológia meghonosodott, és gyakorlatilag alaputatásnak is tekinthető anyagkísérleteket is folytattak. Az adott kor sajátossága tette lehetővé, hogy mivel a vas- és fémkohászat korábbi tűzállóanyag-ellátása az országhatárok átrendeződésével bizonytalanná vált, az akkori műszaki vezetés az így keletkezett piaci vákuumot kihasználva tűzálló anyagok előállításával is foglalkozni kezdett. A kis darabszámú, de bonyolult geometriájú égőkövek, fűtőszámtartók és kemencefalazati idomok gyártásával rövidesen a kohászat számára szinte nélkülözhetetlen beszállítóvá vált. Hamar kibővült a tevékenység, és egyéb műszaki kerámiák, elsősorban gáz- és villamosipari alkatrészek, különböző méretű és rendszerű elektromos kemencék komplett tűzálló anyagainak gyártására is berendezkedve komoly szellemi tőke és több ezer termék előállításához alkalmas formapark halmozódott fel. E nagy ívű fejlődést a hetvenes évek közepén megtörte egy politikai megfontolásból elrendelt átszervezés. A rendszerváltás után a biztos felszámolást elkerülendő többszöri szervezeti átalakulást, majd tőkebevonást követően 1994-ben megalakult a jelenlegi Szilikátipari Kft.

A hazai ipar átalakulása és leépülése profiltisztítást tett szükségessé. Néhány gyártástechnológiát háttérbe szorítottunk vagy teljesen megszüntettünk, kevesebbféle, de nagyobb sorozatgyártású termékre koncentrálván. A jellemzően plasztikus alapanyagainkat – saját receptúra alapján – továbbra is magunk állítjuk elő, termékeinket elsősorban extrudálással, rotációs

préssel és kézi döngöléssel formázzuk. Termékeink zöme valamilyen – a vevőink által összeszerelt – termékbe beépítve vagy valamilyen termék gyártási segédeszközeként kerül exportfelhasználásra.

Kapcsolatunk kezdete a művészetekkel és művészekkel a kilencvenes évek második felére datálható. Az eltelt huszonöt év során több exkluzív, egyedi tervezésű, művészi igényességű kandalló gyártásában vettünk részt. Tucatnyinál több szobrasszal és keramikussal dolgoztunk együtt jelentős méretű köztéri alkotások, emlékművek elkészítésében. Az ezredforduló óta támogatóként veszünk részt a Vásárhelyi Kerámia Szimpózium munkájában, helyet, alapanyagot, igény esetén fizikai és technikai segítséget, valamint égetési kapacitást biztosítva a részt vevő művészek

Fotó: Szilikátipari és Művészeti Kerámiagyártó Kft.

Kerámiaszervasok a Szilikátipari és Művészeti Kerámiagyártó Kft.-ben, Hódmezővásárhelyen, 2002-ben / Ceramic stags at the Silicate Industry and Art Ceramics Producing Co., Hódmezővásárhely, in 2002

Fotó: Szilikátipari és Művészeti Kerámiagyártó Kft.

számára. És hogy miért éri meg nekünk támogatóként részt venni a munkában, mit tudnak nyújtani a művészek a támogató cégek számára? Ugyanezt kérdezte tőlem egy újságíró néhány évvel ezelőtt. Hirtelen nem tudtam mit válaszolni. De később rájöttem, leginkább a gyerekneveléshez lehetne hasonlítani ezt a helyzetet, amire sok pénzt, időt és energiát kell áldozni, de mégis sokszorosán megtérül, mert valami nem kézzelfoghatót kap cserébe az ember.

Szeptember elején, ahogy közeledik a megnyitó időpontja, és elkezdjük előkészíteni a gyárban a művészeknek a terepet, kellemes izgatottság lesz úrrá a kft. dolgozóin. Bizton állíthatom, hogy a szimpózium öt hete alatt nagyobb kedvvel járunk dolgozni. A művészek jelenléte színt hoz a mindennapi életünkbe, és ha nem is mindig értjük a művészi szándékot, büszkék vagyunk a nálunk készült alkotásokra. S ha a jelenlétüknek csak feleannyi örömet okoz a kiállítás megtekintése, mint amennyit nekünk okozott asszisztálni a létrejöttéhez, már megérte eljönni.

ANTAL GÁBOR
üzgyvezető igazgató,
Szilikátipari és Művészeti Kerámiagyártó Kft.

A kökénydombi Vénusztól a NASA-ig – Hódmezővásárhely kerámiaművészete és kerámiaipara című kiállításához kapcsolódó konferencián (Vigadó Galéria, Budapest, 2018. február 15.) elhangzott előadás szerkesztett változata.

←
Lőrincz Győző munka közben a Szilikátipari és Művészeti Kerámiagyártó Kft.-ben, Hódmezővásárhelyen, 2016-ban / Győző Lőrincz at work at the Silicate Industry and Art Ceramics Producing Co., Hódmezővásárhely, in 2016